

Finsko v tomto pololetí předsedá Radě Evropské unie, a je proto vhodné představit si stručně také finskou policii. Finsko je jedna ze severských (nikoli Skandinávských!!) zemí, s rozlohou 337 000 km² a s 5 miliony obyvatel. Je tedy 4x větší než Česká republika, ale s polovičním počtem obyvatel.

Finská policie zaměstnává asi 11 tisíc osob, z nichž 7 700 je policistů ve služebním poměru, ženy představují 11,3%. Představuje to jednoho policistu na 675 obyvatel. V poměru k počtu obyvatel mají ve Finsku o méně než polovinu menší počet policistů (a to nebereme v úvahu naši obecní policii).

Policie je podřízena ministerstvu vnitra. Nejvyšší velení policie je zároveň policejním odborem ministerstva.

Jaká je struktura finské policie? Policejnímu odboru ministerstva vnitra jsou přímo podřízeny jak útvary s celostátní působností, policejní školství a další celostátní instituce a pracoviště, tak teritoriální útvary. Celostátní útvary jsou tři: Národní úřad vyšetřování, Národní dopravní policie a Bezpečnostní služba. Mezi další celostátní policejní instituce patří Policejní technické centrum a Policejní agentura pro řízení oblasti informatiky.

Teritoriální uspořádání policie kopíruje administrativní členění Finska. To se skládá ze 6 provincií (krajů) a 90 okresů. Provinční velitelství jsou (obdobně jako je tomu na ústřední úrovni) zároveň policejními sekcemi provinčních úřadů. Provinční velitelství řídí okresní policejní ředitelství ve všech 90 okresech. Celkový počet policejních služeben je pak 280. Zvláštní postavení má Helsinské policejní ředitelství, které je přímo podřízeno ministerstvu vnitra. Helsinskému policejnímu ředitelství je podřízena i speciální zásahová jednotka „Kahru“.

Základní jednotkou je tedy ve Finsku obdobně jako u nás okresní policie. Jejím úkolem je udržovat veřejný pořádek a bezpečnost, předcházet kriminalitě a vyšetřovat trestné činy. Tyto úkoly, jinak samozřejmé, uvádíme pro zdůraznění jejich pořadí, předcházení kriminalitě je nadřazeno jejímu vyšetřování.

Velká pozornost je ve Finsku věnována Community Policing, kterážto metoda představuje klíčovou část preventivní práce okresní policie. Cílem je ve spolupráci se státními úřady, podnikateli a obchodníky a místními obyvateli a jejich komunitami předcházet zejména majetkové trestné činnosti a narušování veřejného pořádku. Dalšími důležitými úkoly na úseku community policing je včasná intervence v případech delikvence mládeže a prevence domácího násilí.

Další důležitou složkou činnosti je reakce na tísňová volání. Tísňová volání ve Finsku směřují k tísňovým operačním centrům, která spadají pod ministerstvo vnitra, a je jich ve Finsku celkem 15. Tato centra pak přepojují tísňová volání na policii, záchranné sbory, zdravotníky, ale i sociální služby. Reakci na tísňová volání je ve Finsku věnována velká

POHLED na sever

pozornost a dojezdový čas představuje jeden z klíčových ukazatelů výkonnosti finské policie. V roce 2005 byl dojezdový čas v průměru 12,1 minut. Když odmyslíme dlouhé dojezdové časy v málo obydlených oblastech, např. v severním Laponsku, je např. v Helsinkách dojezdový čas osm minut.

Národní úřad vyšetřování odpovídá za vyšetřování organizovaného a jinak závažného či profesionálního zločinu. Individuální trestné činy vyšetřuje tehdy, pokud se ukáže mezinárodní vazba, jedná se o nový typ trestné činnosti nebo nejsložitější případy vražd. Tento úřad dále koordinuje spolupráci mezi policií, celníky a pohraniční stráží a odpovídá za mezinárodní spolupráci kriminální policie. Zároveň poskytuje expertní služby v boji proti kriminalitě celé finské policii. Národní úřad vyšetřování také poskytuje technickou podporu celé finské policii. Zde působí kriminalistické laboratoře, úřad nasazuje technické prostředky, provádí odposlechy, předstírané převody peněz, má na starosti policejní agenty, pomáhá při vyšetřování počítačové kriminali-

ty. Při Národním úřadu také existuje Informační středisko pro praní špinavých peněz a pro financování terorismu, kde přijímají a vyšetřují všechny podněty směřující do této oblasti trestné činnosti.

Velkým a smutným úkolem v roce 2005 byla identifikace finských obětí vlny tsunami, jejichž počet dosáhl 178 osob. Na jejich identifikaci se v Thajsku podílelo 46 pracovníků finských kriminalistických laboratoří.

plní úkoly, které u nás spadají pod Ochranou službu, jako ochrana osob nebo provádění technických bezpečnostních prohlídek.

Policejní technické centrum je podřízený servisní útvar, který odpovídá za nákup a údržbu materiálu včetně jeho vývoje. Útvar odpovídá za nákup a údržbu policejních vozidel, uniforem i zbraní. Provádí také testování nové výbroje či výstroje. Útvar funguje na principu samofinancování, na svoji činnost s vydělává prodejem materiálu a služeb. Detaily tohoto fungování bohužel dostupné materiály neuvádějí.

Posledním centrálním útvarem je Policejní agentura pro řízení oblasti informatiky. Je odpovědná za rozvoj a fungování informačních systémů a registrů nejen policie, ministerstva vnitra, ale také pohraniční stráž a celní správy.

Policejní školství je ve Finsku složeno ze dvou institucí, které se však od roku 2008 mají spojit v jednu. Je to v první řadě Národní policejní škola ve městě Tampere, která zajišťuje zá-

násilné kriminality a klesající trend kriminality majetkové. Značné jsou také problémy s domácím násilím, které mají často základ v přílišné konzumaci alkoholu. Násilné trestné činy zapříčiněné alkoholem tvoří asi největší finský bezpečnostní problém.

Co naopak srovnávat do jisté míry lze, je situace v oblasti dopravní nehodovosti. V roce 2005 zahynulo na silnicích 366 osob, což je v přepočtu na počet obyvatel skoro o polovinu méně než v České republice. Finové dobré výsledky v oblasti dopravní bezpečnosti přičítají rozšiřování stacionárních radarů/kamer sledujících dodržování rychlostních limitů.

Výroční zpráva finské policie, která je každoročně vydávána, přináší řadu zajímavých informací. Například platovou situaci jednotlivých skupin v rámci finské policie. Tak například řadový policista vydělává souhrnně v průměru 2 700 eur (cca 75 000 Kč), což však při finských cenách není nikterak mnoho. Policejní velitelé (jako nejvyšší skupina) vydělávají zhruba dvakrát tolik, tedy 5 500 eur. Ročenka také uvádí průměrný věk: zatímco řadový policista má v průměru 37,6 roku, seržantům je již 47 a policejním velitelům 52,4 let.

Sledování výkonnosti je rozděleno na klíčové procesy, u kterých je sledována jejich nákladovost. Finská policie sleduje čtyři klíčové procesy: hlídková činnost, reakce na tísňová volání, vyšetřování trestné činnosti a licenční činnost (finská policie je odpovědná za vydání občanských průkazů, pasů, řidičských průkazů a zbrojních pasů). Není bez zajímavosti, že ve výroční zprávě hraje u nás tolik zdůrazňovaná objasňenost v podstatě podružnou roli. Zpráva uvádí mírný nárůst objasňenosti – na 39 % u majetkové kriminality a 67 % u násilné kriminality a u trestných činů v dopravě. Daleko větší roli hraje vývoj nákladovosti vzhledem k vývoji v rámci jednotlivých procesů.

Závěrem několik slov o zaměření a cílech finského programu vnitřní bezpečnosti. Ten byl přijat v roce 2003 s cílovou vizí do roku 2015. Zaměřuje se na 6 hlavních oblastí:

1. Posílení prevence kriminality a narušování veřejného pořádku;
 2. Zaměření na specifické druhy trestné činnosti (snížení násilné kriminality, snížení drogové podmíněné kriminality, snížení finanční kriminality, omezení recidivismu, boj s terorismem);
 3. Zvýšení rizika dopadení, zvýšení objasňenosti;
 4. Zlepšení pozice obětí trestné činnosti;
 5. Snížení počtu nehod posílení preventivní práce;
 6. Udržování vysokého stupně ochrany hranic a kvality celní práce při zajištění rychlého odbavování na hranicích.
- V řadě případů jsou tyto strategické plány doplněny kvantifikovanými konkrétními cíli, například snížit počet vražd pod jedno sto v roce 2007 a snížit počet případů domácího násilí ze 15 280 v roce 2003 pod 14 000 v roce 2007.
- Z uvedeného stručného přehledu je zřejmé, že přes odlišné geografické a sociální podmínky se můžeme organizací a řízením finské policie nechat inspirovat.

Radim BUREŠ
odbor prevence kriminality ministerstva
vnitra

Foto Sami HATONEN

Národní dopravní policie působí jako liniová služba. Základním úkolem je zvyšování bezpečnosti silničního provozu formou dohledu nad dopravou a zavádění nových metod dohledu v dopravě, včetně vývoje nových technologií. Podílí se také na výcviku řidičů. Kromě klasických dopravních působností však funguje také jako podpora ostatním složkám policie, například formou výjezdu na tísňová volání. Sem spadají také složky pořízení (ve Finsku vzhledem ke krajíně spíše „pojezerní“) policie, ostraha letiště, pomoc při zabezpečování organizace velkých akcí. Možná překvapí, že pod dopravní policii spadá útvar ochrany prezidenta republiky.

Pod hlavní vedení policie spadá i Bezpečnostní policie (služba). Zabývá se trestnými činy proti ústavnímu pořádku, terorismem a podílí se na boji proti mezinárodnímu organizovanému zločinu. Funguje přitom jako klasická zpravodajská služba, plní kontrarozvědné úkoly, ale zároveň trestné činy proti státu, nebo teroristické činy vyšetřuje. Dále

kladní odbornou přípravu, další odborné vzdělávání při výkonu služby. Škola je odpovědná za nábor, výběr, přijímání a vzdělávání uchazečů o službu v policii. Ročně je přijato na 400 studentů, kteří po základní odborné přípravě v délce 2,5 roku získávají diplom policejních studií. V roce 2005 se o přijetí k policii ucházelo 2 150 osob. Z uvedených dvou a půl roku je rok věnován odborné praxi na policejním útvaru. Velitelská příprava probíhá ve Finské policejní koleji. Zde je možno absolvovat poddůstojnickou (seržantská zkouška) či důstojnickou přípravu (kvalifikační stupeň pro vyšší policejní důstojníky). Obojí trvá 2–3 roky a příprava probíhá při zaměstnání.

Jaký je ve Finsku nápad trestné činnosti? V roce 2005 byla nahlášeno 784 188 trestných činů, což představuje pokles o 0,5 procenta proti roku 2004. Srovnání s Českou republikou by bylo bez detailní znalosti trestního zákona a přestupkové legislativy zavádějící. Pro Finsko je charakteristický vyšší podíl